

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

”Alla andra är alarmister”

Varför är de skandinaviska högerpopulistiska partierna klimatskeptiker?

Ida Eriksson

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Statsvetenskap C
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht 2017
Handledare:	Jonas Hinnfors
Antal ord:	

Abstract

Uppsatsen handlar om klimatpolitik hos högerpopulistiska partier i Skandinavien. Tre partiers uttalanden om klimatfrågor analyseras och jämförs. Syftet är att identifiera ideologiska förklaringar till att politiken ser ut som den gör och gemensamma drag i en skandinavisk högerpopulistisk klimatpolitik. Tidigare forskning har konstaterat att partierna är skeptiska till klimatforskningen och till den förda klimatpolitiken, de är så kallade klimatskeptiker. Det finns däremot inte mycket forskning som har undersökt varför de är klimatskeptiker. Den lilla forskning jag hittat pekar på att det är partiernas ideologiska grund i nationalism, populism och synen på samhällsekonomi som är de viktigaste bakomliggande förklaringarna och jag vill undersöka alla tre aspekter på samma gång för att se om de kan förklara klimatpolitiken och på vilket vis. Jag väljer att undersöka partiernas uttalanden i klimatpolitik i till exempel debattartiklar och valmanifest, och jag sammanställer de uttalanden jag hittar i tabeller och jämför dem. Min undersökning kan belägga vad den tidigare forskningen hittat. De tre ideologiska ingångarna kan förklara de allra flesta av partiernas uttalanden om klimatpolitik, och synen på samhällsekonomi verkar vara den vanligaste aspekten och populismen den tydligaste gemensamma aspekten som förklarar varför partierna är klimatskeptiker. De tre partierna har en likartad klimatpolitik, och de är klimatskeptiker med samma argument som formuleras likartat.

Nyckelord

Sverigedemokraterna, Dansk Folkeparti, Fremskrittspartiet, högerpopulism, högerpopulistisk miljöpolitik, klimatpolitik, klimatskeptiker, populism, Sverige, Norge, Danmark.

Citat på förstasidan:

Martin Kinnunen (SD) intervjuas om klimatfrågan i nättidningen Altinget (Alskog 2015):

”Du menar att SD är mitt emellan skeptiker och alarmister?”

– Ja, alarmisterna är alla de övriga partierna i Sveriges riksdag. Utom vi då.”

Innehåll

Abstract	2
Nyckelord	2
Lista över tabeller	4
1 Inledning	5
1.1 Syfte	7
2. Teori och tidigare forskning	7
2.1 Högerpopulistisk ideologi och klimatfrågan	8
Nationalism	8
Populism	10
Samhällsekonomi	12
2.2 Klimatskepticism av olika klasser	13
2.3 De skandinaviska länderna och deras högerpopulistiska partier	13
3. Metod	14
3.1 Operationaliseringar	15
Val av partier	15
Val av material	16
3.2 Frågeställningar och analysverktyg	17
4. Resultat	19
4.1 Vilken typ av klimatskeptiker är partierna?	20
Sammanställning av resultaten	22
4.2 Vilken ideologisk bakgrund har deras politiska uttalanden?	23
Sammanställning av resultaten	26
5. Analys	29
5.1 Slutsats	33
5.2 Alternativa upplägg och vidare forskning	33
Källor	34
Appendix 1 Artiklar och hemsidor där mitt textmaterial från parterna hämtats	37
Appendix 2 Lista över förkortningar	42

Lista över tabeller

Tabell 1.	Analysverktyg för att kartlägga klimatskepticismen	s. 18
Tabell 2	Analysverktyg för att kartlägga den ideologiska bakgrunden	s. 19
Tabell 3	Vilken typ av klimatskeptiker är partierna?	s. 22
Tabell 4	Uttalandenas ideologiska bakgrund	s. 26
Tabell 5	De tio centrala klimatpolitiska uttalandena för alla tre partier	s. 29

1 Inledning

Miljöfrågan kan kallas en ”valence issue”, en fråga där vi alla tycker lika. Vem kan vara emot en bra miljö och för föroreningar (Gemenis, Katsanidou & Vasilopoulo 2012 s. 2–3)? Men miljöproblem överskrider ofta nationella gränser och handlar om våra gemensamma globala resurser, och visar på begränsningarna i våra politiska system (Doyle, McEachern & MacGregor 2016 s. 255–256). Klimatfrågan är dominerande inom miljöpolitik i dagsläget, och 97% av alla forskare på området är överens om att det är mänskliga aktiviteter som användningen av fossila bränslen som är orsaken till att jordens medeltemperatur ökar, vilket kallas global uppvärmning. Samtidigt som klimatavtal skrivs och globala hållbarhetsmål implementeras av engagerade politiker så växer valframgångarna för partier som verkar misstro miljöpolitik och klimatforskningens resultat, ofta högerpopulistiska partier (Lockwood 2017 s. 1; Doyle et al 2016 s. 48–55). Partifamiljen¹ högerpopulister har ökat i styrka och i representation de senaste åren och de är bra på att sätta agendan och få igenom sin politik (Lockwood 2017 s. 2; Mudde & Kaltwasser 2017 s. 98).

Synen på klimatfrågan brukar kunna kopplas till politisk ideologi. Högerpopulistiska partiets uttalanden går att koppla till en misstro till klimatforskningen och till om det finns en global uppvärmning orsakas av mänskliga aktiviteter, kallat fortsättningsvis för klimatskepticism (Lockwood 2017 s. 2). Vad finns det för ideologiska förklaringar till att partierna är klimatskeptiker? Det finns en stor brist på forskning om orsakerna till varför partierna är klimatskeptiker. Sådan forskning är viktig att få till för att kunna diskutera nya sätt att arbeta politiskt med klimatpolitiska åtgärder, och sambandet mellan klimatskepticism och högerpopulism behöver testas systematiskt (Lockwood 2017 s. 4; Forchtner & Kölvraa 2015 s. 203). Inom området högerpopulism och miljöpolitik finns det ett litet antal vetenskapliga arbeten som pekar åt några olika håll kring partiernas ideologi och klimatfrågan.

Forchtner och Kölvraa (2015) påvisade ett samband mellan den nationalistiska ideologin och miljöpolitik. Lokalt ses naturen främst som estetiskt värdefull och som symbol för hemlandet av högerpopulister, i ett överstatligt perspektiv ses naturen mer som en resurs för försörjning. Då blir det logiskt att vilja skydda och bevara naturen lokalt men inte internationellt trots att en klimatpåverkan kommer att skada den lokala naturen och försvåra bevarandet av den. Det

---

¹ En grupp av partier som är ideologiskt liknande, som samarbetar över nationsgränserna antingen formellt eller informellt, och verkar använda liknande partinamn. (Jungar & Jupskås 2014 s. 4)

som rör det egna folket är viktigast för högerpopulister. Nationens suveränitet är en kärnfråga, och då ses de internationella avtal och överstatliga beslut som ska till för att minska global uppvärmning som något hotfullt (Rydgren 2012 s. 4).

I en undersökning om högerpopulister och möjliga orsaker till deras klimatskepticism identifierade Lockwood (2017 s. 3–4) ett samband mellan partiernas populistiskt grundade värderingar, och klimatskepticism. Den populistiska synen att korrupta eliter och folket vill olika saker kan ge upphov till konspirationsteorier som orsakar klimatskepticism. Populistiska värderingar kopplas till väljarnas klassbakgrund och kan vara en orsak till misstro mot forskning och vetenskap. Lockwood identifierade också tre olika klasser av klimatskepticism. Trend-skepticism är åsikten att klimatet inte förändras och att forskningen kan ha fel. Attribut-skepticism är synen på att det finns förändringar i klimatet men att det beror på naturliga variationer och inte på människan. Inverkan-skepticism är åsikten att klimatet förändras och att det beror på människan, men att det inte har någon större påverkan på oss.

Gemenis et. al. (2012 s. 11) konstaterade att högerpopulistiska partier har en negativ syn på miljöpolitik. Det innebär enligt dem att ekonomisk utveckling och tillväxt är viktigare för partierna än att arbeta mot global uppvärmning och andra miljöfrågor, och att miljöpolitiken de för beror på deras inställning till samhällsekonomi.

De tre ideologiska aspekterna jag identifierat, alltså nationalism, populism och samhällsekonomi, verkar vara de orsaker som den något magra tidigare forskningen kommit fram till är de mest relevanta grunderna till högerpopulistisk klimatskepticism. Men forskarna har bara undersökt en aspekt vardera. Genom att förena de tre olika ideologiska aspekterna om andra lyft fram som centrala kan jag analysera ämnet bredare än vad jag kunnat hitta i den tidigare forskningen.

Som mina jämförelseobjekt väljer jag ut de skandinaviska länderna. Sverige, Norge och Danmarks högerpopulistiska partiers syn på miljöfrågor är dåligt undersökt. (Forchtner & Kölvraa 2015 s. 203). De strukturella förhållandena i de tre länderna är likartade om än inte helt identiska (Hellström 2016 s. 32). Den industriella utvecklingen ser något annorlunda ut och ländernas energiförsörjning är olika. (Globalis 2018). De skandinaviska länderna Sverige, Danmark och Norge studeras ofta tillsammans eftersom det är allmänt accepterat att de delar en gemensam politisk kultur, karaktäriserad av proportionell representation i valsystemet, stabil parlamentarisk demokrati och att de är socialdemokratiska välfärdsstater (Demker 2012

s. 239). Det verkar också som att alla tre länder har högerpopulistiska partier som intar samma populistiska position i det politiska systemet och har ungefär lika stort stöd bland väljarna. I de senaste valen fick de skandinaviska högerpopulistiska partierna 12,9% (Sverigedemokraterna), 21,1% (Dansk Folkeparti) och 15,1% (Fremskrittspartiet Norge) (Wikipedia 2017). De skandinaviska högerpopulistiska partierna är därför intressanta att använda i min undersökning.

1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka varför de högerpopulistiska partierna Sverigedemokraterna (SD), Dansk Folkeparti (DF) och norska Fremskrittspartiet (FrP) är klimatskeptiker. Jag undersöker om klimatpolitiken går att härleda till de tre ideologiska aspekterna nationalism, populism och synen på samhällsekonomi. Jag undersöker också om synen på klimatfrågan och klimatpolitik är liknande i de tre partierna.

2. Teori och tidigare forskning

Här sammanställer jag den forskning som jag baserar min undersökning på. Jag går igenom mina huvudsakliga teorier från inledningen, om nationalism, populism och samhällsekonomi, och de samband som forskningen hittat mellan dem och klimatpolitik. Jag tittar också närmare på de skandinaviska länderna och de tre partierna. För mer läsning om miljö- och klimatfrågan rekommenderar jag Doyle et. al. (2016).

Högerpopulism sammanfattas i citatet av Eirikur Bergmann nedan.

”Right-wing populists in Europe are nationalist, anti-immigrant, anti-elitist, anti-intellectual and Eurosceptic moralists who are economically protectionist, promoters of law and order and foes to multicultural development on the continent. They speak rather to emotions than reason, they are nativists who distinguish between ‘us’ and ‘them’ and rely on strong charismatic leaders who advocate simple solutions to complex issues burdening the ordinary man.”
(Bergmann 2017 s. 27)

Cas Mudde (2007 s. 22) har tagit fram den mest använda definitionen av högerpopulism. Han använder sig av begreppet Populist Radical Right (PPR), fritt översatt till populistisk

radikalhöger som är en term som saknas i svensk statsvetenskaplig litteratur. PPR består som en miniminivå av de tre ideologiska delarna nativism, vilket innebär synen att en stat ska utgöras av en folkgrupp med självbestämmande och att andra folkgrupper ses som hot, och med en auktoritär syn, som innebär en respekt för och okritisk hållning till en stark ledare, tillsammans med populism, som innebär en protest mot de etablerade eliterna och synen att folkets åsikter och elitens åsikter inte stämmer överens.

2.1 Högerpopulistisk ideologi och klimatfrågan

De aspekter som jag identifierat i forskningen som de som påverkar partiernas syn på klimatfrågan ryms delvis inom Muddes definition av högerpopulism. Nationalism som jag hämtar från Forchtner och Kölvraa och Muddes nativism är två delar av samma fenomen (se nedan), och populism som jag hämtar från Lockwood är en av mina aspekter. Muddes definition är en minimidefinition, alltså finns det fler delar av högerpopulistisk ideologi som kan ingå. Jag har också valt att lägga till synen på samhällsekonomi från Gemenis et. al. i min analys för att fylla ut miniminivån.

Nationalism

Nationalism innebär synen på att den politiska enheten staten och den kulturella enheten nationen eller folkgruppen ska vara en och samma (Mudde 2000 s. 177, 187). I litteraturen beskrivs nationalism på olika vis, här har det inräknats nativism, xenofobi, rasism, och exkludering. Mudde (2007 s. 22) använder begreppet nativism istället för nationalism som kärnan i högerpopulistisk politik, han anser att nativism är nationalism tillsammans med xenofobi, främlingsfientlighet. Då nationalism är det mest använda begreppet använder jag det istället.

Nationalism är en ideologi som anser att stater ska bestå endast av medlemmarna av en nationell grupp och att icke medlemmar av denna grupp, både människor och idéer, är i grunden ett hot mot den homogena nationsstaten. Överstatlig politik och globalisering tar makten ur händerna på nationen. Stora överstatliga organ som EU, IPPC och ekonomiska gränsöverskridande samarbeten och avtal ser nationalister som hot (Rydgren 2013 s. 4, Lockwood 2017 s. 16). Klimatfrågan blir överstatlig eftersom den kräver insatser som går utöver nationsgränserna.

Nationalism och ekologism², som grön ideologi brukar kallas, är till synes mycket olika. Ekologism ser positivt på mångfald och på internationella samarbeten. Nationalism fokuserar på nationsstaten och det som sker innanför dess gränser. Men det finns också en del som förenar ideologierna. De delar samma syn på bevarandet av naturmiljön på sin bestämda plats. De identifierar sig med naturens harmoni och balansen i närmiljön. Båda ideologierna ser dagens demokratiska systems brister för att lösa deras problem, och önskar en mer decentraliserad styrning (Barcena, Ibarra & Zubiaga 1997 s. 301). Huber (2017 s. 3) skriver att högerpopulister ser positivt på naturen som en del av fosterlandet, och då kan en del av den negativa synen på miljöfrågan uppvägas. Det finns alltså inget ideologiskt hinder för ett högerpopulistiskt parti att ha en uttalad miljöpolitik.

Forchtner och Kölvraa (2015) undersökte hur högerpopulistiska partier använder sig i texter av bilden av naturen i högerpopulistiska texter. De jämförde danska DF och brittiska BNP för att för det första undersöka hur moderna högerpopulistiska partier använder bilden av naturen i nationella miljöfrågor och i klimatfrågan som användes som en överstatlig miljöfråga, för det andra hur den nationella ideologin speglades av de olika sätten att använda bilden av naturen på. Bilden av naturen inom nationalismen delades in i tre kategorier, estetisk, symbolisk och materiell. Naturen sågs lokalt som en viktig symbol för folket och nationen, och som estetiskt viktig i form av brusande forsar och susande skogar. I en överstatlig kontext sågs naturen mer som en resurs och källa till mat och energi och det estetiska och symboliska tonades ner. Högerpopulister bryr sig om landskapet och miljön i det egna närområdet men de är inte intresserade av att arbeta mot global uppvärmning. Att bevara nationsstaten och folket intakt till kommande generationer blir viktigare än att bevara miljön även om det på sikt kan hota det som ska bevaras (Forchtner & Kölvraa 2015 s. 199–202). Partierna kopplar frågor utanför sin klassiska agenda till sitt nationalistiska ramverk (Forchtner & Kölvraa 2015 s. 218). Nationalister ser naturen som medel för landets försörjning och som en del av landets identitet. Landet har de fått till låns av kommande generationer och ska lämnas vidare bättre, bördigare och vackrare (Forchtner & Kölvraa 2015 s. 208–210). Vad gäller klimatfrågan så är det inte klimatet i sig som engagerar nationalister utan nya aktörer och konflikter som de ser som konsekvenser av klimatdebatten, de skräms av aktörer som de misstänker använder

---

² Mer läsning om ekologism och grön ideologi:
<http://www.politiken.se/tidskrifter/ismer/ekologism.pdf>

klimatfrågan som en ursäkt för att inkräkta på deras nationella självbestämmande. Nationalister politiserar klimatfrågan och omformulerar den från vetenskapen till en ideologisk konflikt genom att hävda att den redan är politiserad av andra, och att aktörerna drivs av dolda politiska motiv och ideologiska preferenser snarare än av vetenskap (Forchtner & Kölvraa 2015 s. 213).

Att vara självförsörjande på mat och energi inom landet är viktigt för att inte göra sig beroende av andra länder. Det är därför vanligt att nationalistiska partier intresserar sig för jordbruksfrågor och för energiförsörjning (Gemenis et. al. 2012). Högerpopulister har en protektionistisk syn på områden i den nationella ekonomin som ska skyddas från utländsk inblandning och konkurrens, särskilt inom energiområdet. (Bergmann 2017 s. 27).

Populism

Populism definierade Mudde tidigare som synen på att det finns en klyfta mellan eliten och folket. Litteraturen har beskrivit flera ideologiska grunder inom populism, som anti-elitism, anti-intellektualism, socialkonservativa värderingar, kritik mot etablerade partier och institutioner, och enkla lösningar på svåra problem. (Mudde 2000 s. 188; Bergmann 2017 s. 26). Populism är en tunn ideologi som behöver fyllas ut med andra politiska ideologier för att bli framgångsrik (Mudde 2017 s 6, 104).

Populistister hävdar att de är de enda som kan tala för folket. Deras budskap talar till känslor istället för förnuft, och de undviker en intellektuell faktabaserad debatt. Klimatfrågan handlar om forskning och teknik och blir ofta intellektuell. Populister har inga problem med motsägelser, som att samtidigt föreslå sänkta anslag till miljöåtgärder och att utöka skötseln av nationalparker. (Mudde 2000 s. 188; Bergmann 2017 s. 26–27).

Populistiska partier har auktoritära moraliska värderingar, ofta socialkonservativa. De engagerar sig i frågor som lag och rättvisa. De tror på ordning tillsammans med krav på strängare straff och en stark polismakt för att upprätthålla ordningen (Jungars & Jupskås 2014 s. 218). Gemenis et. al. (2012 s. 16–17) identifierade synen på lag och ordning som en viktig inramning av miljöfrågan för högerpopulister.

Ofta odlar populister bilden av en pågående kris som hotar samhället där vi måste agera genast. Den kommunicerade krisen tränger undan det mer långsiktiga på den politiska agendan, som klimatåtgärder (Huber & Ruth 2017 s. 2).

Lockwood (2017) undersökte tre olika förklaringar till varför högerpopulistiska ledare är klimatskeptiker. Han testade om det berodde på om politikerna har egna intressen i till exempel oljebranschen, om det berodde på förändringar i samhällets struktur, eller om det berodde på den ideologiska bakgrunden hos partierna. Samhällets struktur med ny teknik och globalisering kunde förklara en del av orsakerna, men främst kring väljarbeteende. Den ideologiska grunden var den viktigaste förklaringen. Klimatskepticismen är uttryck för en populistisk fientlighet mot eliter och mot globalisering snarare än ett engagemang för just klimatfrågan. Klimatförändringar är en osynlig och komplicerad process som bara insatta vetenskapsmän, intellektuella och andra politiska eliter behärskar, vilket pekar på klyftan som populisterna ser mellan eliten och folket (Lockwood 2017 s. 16–17). Den ideologiska bakgrunden, med auktoritära värderingar och anti-elitism, har konstruerat en världsbild där en illegitim korrupt elit styr folket. Den egentliga fienden är invandringen och EU, men klimatfrågan passar fint in som en populistisk symbolfråga (Lockwood 2017 s. 19).

Det finns också ett samband mellan klimatskepticism och populistiska tendenser hos väljarna. Högerpopulistiska brittiska UKIPs väljare är ofta mer klimatskeptiska än övriga väljare i England. 44% av deras väljare ansåg 2013 att det inte finns någon global uppvärmning, jämfört med 30% för övriga väljare. UKIPs väljare är också mer skeptiska till förnybar energi, särskilt vindkraft, än andra väljare (Lockwood 2017 s. 8). Väljare som tillhör arbetarklassen är ofta mer auktoritära i sina värderingar än andra. Det kan bero på lägre nivå av utbildning och på arbetslivets utformning (Rydgren 2012 s. 2). Tung industri som typiskt har sysselsatt arbetarklassens män är ofta energiintensiv och miljö- och klimatpolitik riskerar att påverka industrin negativt (Lockwood 2017 s.14).

Huber (2017 s. 1–2) hittade resultat som stöder Lockwood. Det finns samband mellan populism och klimatskepticism, och mellan högerpopulism och negativ syn på miljöpolitik. Vetenskapen har stor kunskap om klimatförändringar och miljöproblem, och de politiska eliterna handlar därefter. Populister misstror eliter och det som de kommunicerar ut, och därför misstror de behovet av åtgärder. De vanliga människorna har ingen insyn i miljö- och klimatforskningen, särskilt inte de som har lägre utbildning (Huber 2017 s. 8). Om människor misstror de politiska aktörerna/eliten och anser att det finns en moralisk dragkamp mellan folket och eliten, är de mer benägna att avfärda elitens synsätt och ha en negativ inställning i

frågan. Människor med starka populistiska åsikter är mer benägna att vara skeptiska till klimatförändringar och mindre positiva till miljöskydd än människor med mindre populistiska åsikter (Huber 2017 s. 13).

Samhällsekonomi

Mudde har inte med ekonomi i sin mininivå av högerpopulism från inledningen av kapitlet. Men eftersom Gemenis (et. al. 2012) forskning tyder på att synen på samhällsekonomi är en viktig förklaring till synen på miljöpolitik väljer jag att lägga till denna ingång till mininivån.

Högerpopulister hävdar ofta att de är ekonomiskt liberala. Liberal syn på ekonomi är att det ska finnas en minimal statlig inblandning i ekonomin och att marknaden ska få arbeta fritt (Mudde 2000 s. 189). Högerpopulister uttrycker ofta en fientlighet mot klimatpolitiska ekonomiska åtgärder som subventioner på förnybar energi, men det finns mycket liten forskning kring orsaker till detta. (Lockwood 2017 s 17). Generellt är högerideologi associerad med ett lägre stöd för miljöpolitik på grund av ett motstånd mot regleringar (Huber 2017 s.1).

Gemenis et. al. (2012) undersökte om miljöfrågan kan sägas vara en ”valence issue” genom att undersöka väljares åsikter i en trade-off-situation mellan ekonomi och miljö. Resultatet blev att det finns en stor grupp väljare som har en negativ syn på miljöpolitik. De kom fram till att högerpopulistiska partier ofta har en negativ syn på miljöpolitik, vilket talar emot att miljö är en ”valence issue” som jag skrev i inledningen. Med negativ syn på miljö menas att i en trade-off mellan miljöfrågor och ekonomi så väljer högerpopulister ekonomi. (Gemenis et. al. 2012 s. 11) Och om väljare har en negativ syn på miljöpolitik så är det rationellt för partier att mobilisera kring det (Gemenis et. al. 2012 s. 9). Det finns vissa sakfrågor som högerpopulistiska partier är överens om. De brukar vara för kärnkraft, de är mot gröna skatter, och de tror inte att global uppvärmningen orsakas av människan. Partierna ramar in sin miljöpolitik på liknande vis och deras miljöpolitiska grund går att hitta i deras ideologiska bakgrund. Teknologi som en lösning på miljöproblem är en vanlig fråga för högerpopulister i deras undersökning (Gemenis et. al. 2012 s. 16–19).

Mudde anser däremot att ekonomi inte är centralt för högerpopulister. Möjligen är det en sekundär fråga som kan härledas till deras ideologiska grunder. Att partierna är övertygade

neoliberalister är en myt. De flesta högerpopulister ligger nästan i mitten av det ekonomiska politiska spektrumet, ofta på samma plats som kristdemokrater (Mudde 2007 s. 136). Jungars och Jupskås (2014 s. 219) problematiserar bilden och skriver att forskare inte är överens om ifall ekonomi kan ses som en del av högerpopulistisk ideologi och lyfter fram forskare som anser att det ska ingå, och forskare som inte håller med.

2.2 Klimatskepticism av olika klasser

Lockwood (2017) beskriver tre typer av klimatskepticism som högerpopulistiska partier brukar uppvisa. Trend-skeptiker anser inte att det finns någon global uppvärmning, klimatet förändras inte utan det forskarna beskriver är naturliga variationer. Attribut-skeptiker anser att det finns en global uppvärmning och en påverkan på klimatet, men att det inte är människor som är orsaken. Vulkanutbrott, stormar och andra väderfenomen är en lika trolig orsak som användning av fossila bränslen. Inverkan-skeptiker anser att det finns en klimatpåverkan som är orsakad av oss människor, men den har ringa effekt och behöver inte vara så farlig. Att jorden blir varmare kan rent av vara positivt. (Lockwood 2017 s. 3–4).

2.3 De skandinaviska länderna och deras högerpopulistiska partier

Att de skandinaviska länderna Sverige, Danmark och Norge ofta studeras tillsammans kom jag fram till i inledningen. Sverige, Norge och Danmark karaktäriseras av stor politisk stabilitet, utvecklade välfärdsstater, liknande partifamiljer och stort antal partier som kan kopplas till sociala grupperingar som klass (Jungars & Jupskås 2014 s. 1). Länderna delar många gemensamma sociopolitiska aspekter. Den politiska kulturen i regionen är till stor del likadan, de är marknadsekonomier och demokratiska välfärdsstater, de vill främja jämlikhet mellan könen, de har starkt naturskydd och omfattande byråkrati. Förtroendet för samhällsinstitutionerna är hög, demokratiska traditioner är starka, och länderna har mycket kontakter med varandra (Bergmann 2017 s. 9).

Men det finns också några saker som skiljer de skandinaviska länderna åt som berör klimatfrågan, som ländernas ekonomi och energiförsörjning. Danmark och Sverige är med i EU, Norge är det inte. Danmark har blandekonomi och drar nytta av frihandeln inom EU genom export av jordbruksprodukter. Oljeinkomsterna och utvecklingen av tjänstesektorn har

gjort Norge till ett av de rikaste länderna i världen. Sverige är bland världens mest exportberoende länder och Skandinavien främsta industriland. (Globalis 2018). Den skandinaviska energiförsörjningen skiljer sig åt en del. Danmark använder sig av kol, biomassa, sol och vind. Andel förnybart är 30,8%. Sverige använder kärnkraft och vattenkraft. Andel förnybart är 53,9%. Norge använder främst vattenkraft. Andel förnybart är 69,4% (Nordiska ministerrådet 2017).

De skandinaviska högerpopulistiska partierna har samma politiska syn i många sakfrågor men har inte samma bakgrund. Svenska Sverigedemokraterna (SD) kommer ifrån en rasistisk och nazistisk bakgrund (Demker 2012 s. 240), medan norska Fremskrittspartiet (FrP) och danska Dansk Folkeparti (DF) kommer från populistiska och nyliberala idéer. (Hellström Nilsson 2010 s. 56–59) Jungar och Jupskås undersökte om de fyra nordiska högerpopulistiska partierna kunde kallas en partifamilj genom att kartlägga hur partiernas åsikter utvecklats och förändrats. De kom fram till att SD, DF och Sannfinländarna kunde sägas vara en partifamilj, och att FrP kunde placeras in där också men inte lika tydligt. De kan betraktas om den norska motsvarigheten till ett högerpopulistiskt parti, eftersom FrP har starka populistiska drag och är emot invandring (Jungar & Jupskås 2014 s. 232). FrP är mindre nationalistiska än vad högerpopulistiska partier brukar vara och kan kallas nyliberala populisterna (Mudde 2007 s. 47).

3. Metod

För att ta reda på varför högerpopulister är klimatskeptiker behöver jag identifiera partiernas klimatpolitik och konstruera ett analysverktyg för att jämföra dem. Vanligt bland forskare som undersöker ideologi är kvalitativ textanalys. Mudde (2000 s. 23; 2007 s. 39) använder sig av kvalitativ textanalys och kvalitativ innehållsanalys, Gemenis et. al använder sig också av en kvalitativ läsning av partiprogram (2012 s. 14).

Jag väljer att arbeta med kvalitativ textanalys (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns, Wängnerud 2017 s. 211) för att undersöka partiernas inställning till klimatfrågan enligt min första frågeställning, eftersom det är en tolkning av texterna jag vill göra. Kvalitativ textanalys innebär att det är min läsning av texten jag utgår ifrån. Det finns alltid en risk för att läsningen vinklas till att gynna mina förväntade resultat. För att förhindra detta kommer jag att göra om läsningen och analysen flera gånger. Att jag tolkar texterna på samma sätt är viktigt, och blir viktigare ju färre texter jag har att tillgå. Det kan också vara ett möjligt hinder

att texterna också är på danska och norska. Men språken är lika svenskan i betydelse och grammatik. De ord som jag eventuellt inte förstår är enkla att leta upp i ordlistor.

För att kunna jämföra mellan och rangordna bland partiernas uttalanden kring klimatpolitik och för att analysera centrala och gemensamma delar behöver jag kunna kvantifiera min textanalys. Jag väljer därför att också arbeta med kvantitativ innehållsanalys (Esaiasson et. al. 2017 s. 198) när jag arbetar med mitt tidigare insamlade material. Att koda material kan bli för trubbigt när det handlar om att värdera och tolka uttalanden, så jag väljer en manuell genomförd innehållsanalys (Boréus & Bergström 2012, s. 87) som lämpar sig för att bearbeta ett mindre material och där texterna kan läsas mer noggrant än en datorbaserad analys med kodning av texten.

Analyserna jag gör är klassindelade. Att göra idealtypsanalyser hade också varit ett möjligt alternativ för att undersöka ideologi i texterna, men då min undersökning inte handlar om gradskillnader utan om ett politiskt uttalande passar in i en klass som hämtas från tidigare forskning är en klassindelad analys att föredra (Esaiasson et. al. 2017 s. 137–140).

3.1 Operationaliseringar

Här beskriver jag hur jag valt att avgränsa undersökningen.

Val av partier

I mitt stycke om teori och tidigare forskning kom jag fram till att de skandinaviska länderna är intressanta då de är ganska lika. Jungars och Jupskås kom fram till att det fanns en nordisk partifamilj främst bestående av DF, SD och finska Sannfinländarna (SF), med FrP strax utanför de tre. SF genomgår just nu en ideologisk omstöpning och politisk turbulens³.

Dessutom har landet en annan politisk historia än de andra tre länderna och har en speciell och konfliktfylld relation med sin närmsta granne Ryssland, och landet har haft en stark politisk presidentmakt till skillnad från de skandinaviska länderna (Hellström 2016 s. 23). Jag utelämnar SF i denna undersökning.

Sverigedemokraterna, Fremskrittspartiet och Dansk Folkeparti är alltså de partier jag väljer att jämföra då länderna, politiska systemet och partierna är lika. Om jag kan visa på

---

³ <https://www.svt.se/opinion/stefan-sjoblom-om-finland>

gemensamma drag i deras miljöpolitik är risken mindre att resultatet beror på någon mellanliggande variabel som beror på olika förutsättningar i länderna än om jag hade jämfört helt olika länder. Samtidigt kan jag då bara tala om en skandinavisk högerpopulistisk miljöpolitik.

Att inkludera fler partier och länder hade gett mina resultat större validitet. Men ju större material desto mindre noggrann kan jag vara i min läsning av det. Ämnet är relativt lite undersökt och en noggrann analys kan enklare visa på om sambanden finns och i så fall hur de bör undersökas vidare. Genom en noggrann analys av uttalanden från liknande partier i liknande länder kommer jag förhoppningsvis att kunna få fram det största möjliga antalet likheter i mina partiers politik.

Val av material

En vanlig ingång till forskning om politisk ideologi är att undersöka partiprogram. Databasen Party Manifesto Project⁴ innehåller en kodning av samtliga europeiska partiers partiprogram där synen på global uppvärmning finns med. Men det är inte alltid partiprogrammen innehåller tillräckligt mycket att undersöka, särskilt inte om partierna inte är intresserade av klimatfrågan. Risken är att jag missar viktiga politiska ställningstaganden om jag bara väljer att undersöka partiprogram. Definitionen av högerpopulistiska partier i Party Manifesto Project har förändrats över tid, och vissa av partierna har inte några uppdaterade partiprogram som kunnat kodas in i databasen. SD har till exempel ett principprogram från 2011 som fortfarande gäller. Lockwood (2017 s. 19) anser att det behövs bredare forskning på högerpopulistiska partier och klimatfrågor än bara partiprogrammen. Attityderna hos partimedlemmar och partiets aktivister är också viktigt. Mudde (2000 s. 20) anser att det inte bara går att använda partiprogram om du vill undersöka högerpopulister, partiprogrammen innehåller policy och inte ideologi. Forchtner och Kölvraa (2015 s. 206) valde att förutom partiprogram, valmanifest, pressmeddelanden och liknande, också att samla in alla texter som skrivits i partiernas medlemstidningar under en viss tidsperiod. De ansåg att de texterna var ämnade att läsas direkt av allmänheten och att de innehåller de viktigaste delarna av partiernas syn på miljö och natur.

Ett möjligt problem för min insamling är att partierna inte är så intresserade av klimatfrågan då den sällan ligger högt på dagordningen, och att de inte skriver så mycket jag kan jämföra

---

⁴ <https://manifesto-project.wzb.eu/>

om sin klimatpolitik. Mina analysenheter är partiernas partiprogram, principprogram och valmanifest, men också de texter som skrivits av ledande företrädare för partierna, som debattartiklar av miljöpolitisk och energipolitisk talesperson eller partiledare, pressmeddelanden, texter om budget, och beskrivande texter på hemsidan om partiernas politik. Även artiklar där ledande partiföreträdare citeras om klimatfrågor och texter som publiceras för direkt läsning av partiets sympatisörer i partitidskrifter tar jag med. Jag behöver hitta så många texter som möjligt för att undvika att få för få analysenheter.

Jag vill undersöka texter som publicerats innan partiernas förra val, och helst innan valet till Europaparlamentet 2014 och klimattoppmötet i Paris 2015 för att fånga upp de uttalanden som kan ha publicerats med anledning därav. I Sverige var det val 2014, i Danmark 2015, i Norge 2017. Tidsperioden för min undersökning börjar då 1 januari 2013 och avslutas 1 december 2017.

3.2 Frågeställningar och analysverktyg

1. Vilken typ av klimatskeptiker är partierna?

Anser de att det finns en global uppvärmning som orsakas av människan eller ifrågasätter de forskningen, och vilken klass tillhör de av Lockwoods klimatskeptiker?

Lockwoods tankar om olika klasser av klimatskeptiker hämtar jag från teoriavsnittet. Här använder jag mig av en klassindeldad analys. Att koppla ihop högerpopulistiska partiernas klimatskepticism med en av klasserna underlättar hur vi kan förstå grunderna till deras klimatpolitik och hjälper oss att se om de tre partierna har en liknande klimatpolitik.

Analysverktyg

Trend-skeptiker: Det förekommer ingen global uppvärmning, klimatet förändras inte.

Attribut-skeptiker: Klimatförändringar förekommer men det beror inte på mänsklig inverkan. Det kan bero på naturliga variationer eller väderfenomen.

Inverkan-skeptiker: Klimatet förändras, och det har mänsklig inverkan, men det har ingen särskilt stor betydelse och är inget som behöver åtgärdas.

Tabell 1 Analysverktyg för att undersöka klimatskepticismen

Här placerar jag in partierna i vilken klass de bäst motsvarar.

Partier	SD	DF	FrP
Trend			
Attribut			
Inverkan			

2. Vika är de ideologiska grunderna till att partierna är klimatskeptiker?

Jag undersöker om grunderna går att hitta i nationalism, populism och synen på samhällsekonomi. Jag gör en tabell över alla politiska uttalanden om klimatfrågan och klimatpolitik som jag samlat in. Eftersom det är partierna egen politik jag är ute efter sorterar jag bort det som rör diskussioner om andra partier och kritik av andras politik. Uttalandena ska beskriva partiets politik och tydligt gå att koppla till klimatfrågan. Jag försöker slå ihop de uttalanden som är ganska lika även om de är formulerade lite olika. Sedan klassar jag in dem efter vilken av mina tre ideologiska ingångar de stämmer bäst överens med. Om det är de ideologiska ingångarna som kan förklara partiernas klimatpolitik så borde jag kunna klassa in de flesta uttalandena.

För att kunna klassa in uttalandena behöver vi gå tillbaka till stycket om tidigare forskning. Hur yttrar sig nationalism, populism och synen på samhällsekonomi för klimatpolitiken? Även här arbetar jag med en klassindelad analys, men nu en kvantitativ innehållsanalys.

Analysverktyg

Nationalism: Här ska uttalandet sätta det egna landets bästa framför andra länder. Den egna industrin, folket eller de egna förutsättningarna är viktigast. Landet ska inte ska missgynnas eller behöva offra något för klimatpolitiken. (Hämtat från Forchtner & Kölvraa 2015).

Populism: Här ska uttalandet sätta folkets vilja framför elitens och vara tydligt anti-elitistiska. Uttalandet ska misstro forskning och vetenskap men vilja uppnå ordning och reda. Global uppvärmning är inte självklart kopplat till mänskliga aktiviteter, och klimatpolitik är symbolåtgärder utan effekt (Hämtat från Lockwood 2017 och Huber 2017).

Samhällsekonomi: Här ska uttalandet sätta landets och folkets ekonomi framför klimatsatsningar, en ”negativ miljöpolitik”. Teknik och utveckling är en lösning på

klimatfrågan. Skatter och subventioner ska minska, inte öka. (Hämtat från Gemenis et. al. 2012).

Tabell två: Analysverktyg för att kartlägga den ideologiska bakgrunden

Här klassar jag in uttalandena jag samlat in enligt klasserna ovan.

	Uttalande	Nationalism	Populism	Ekonomi
1				
2				
3				
4				

4. Resultat

Här sammanfattar jag resultaten av min insamling av texter om klimatpolitik av partierna. Jag redovisar de citat från partiernas uttalanden som jag samlat in. Jag redovisar sedan uttalandena i mina analysverktyg och redovisar dem som tabell tre, fyra och fem.

Sverigedemokraterna

Medlemstidningen heter SD-kuriren. Den finns på deras hemsida⁵ och där ligger alla debattartiklar som partiet skrivit sedan mars 2013, tidningen ges inte ut i pappersform. Till en början verkade det som om det fanns många artiklar att utgå ifrån, men de var ofta upprepningar av varandra då samma debattartikel publicerades i flera olika tidningar. Jag hittade totalt 20 klimatpolitiska texter mellan 1 jan 2013 och 1 dec 2017. Jimmie Åkesson är partiledare, miljöpolitisk talesperson har varit Martin Kinnunen. Josef Fransson och Mattias Bäckström Johansson har varit energipolitiska talespersoner. Vilka uppdrag personer har mer än partiledare saknas på partiets hemsida just nu. Texterna är ofta specifika kring en sakfråga, och de politiska förslag som läggs är inte särskilt konkreta.

Dansk Folkeparti

Partiet har en tidning som heter Dansk Folkeblad som publiceras i sin helhet på hemsidan. Men här står det främst om vad som är på gång i partiet, inte så mycket om politik. Klimatfrågan skriver partiet mycket lite om, så det finns inte mycket att analysera. Här får jag

---

⁵ www.sd-kuriren.se

också söka på nätet efter debattartiklar skrivna av partiföreträdare för att få ihop materialet. Jag söker på Pia Adelsteen, miljöpolitisk talesperson, Mikkel Dencker, energipolitisk talesperson och Kristian Thulesen Dahl som är partiledare. Jag är ändå tvungen att gå tillbaka till deras arbetsprogram från 2009 för att hitta en tydligt formulerad klimatpolitik. Jag hittar 12 klimatpolitiska texter mellan 1 jan 2013 och 1 dec 2017. Ekonomi och utveckling går tydligt före satsningar på klimatet i deras texter.

Fremskrittspartiet

De saknar en partitidning och har bara de 100 senaste publicerade artiklarna länkade på sin hemsida. Här får jag söka efter debattartiklar skrivna av de politiska företrädarna för att få ihop mitt material. Jag söker på Siv Jensen, partiledare, Gisle Meininger Saudland och Jan-Henrik Fredriksen som är och har varit miljöpolitiska talespersoner, och Terje Söviksnes som är energipolitisk talesperson. Totalt hittade jag 15 klimatpolitiska texter mellan 1 jan 2013 och 1 dec 2017. Partiet har en mer konkret formulerad miljöpolitik om vi jämför med de övriga två.

4.1 Vilken typ av klimatskeptiker är partierna?

Sverigedemokraterna

Energipolitiske talespersonen Fransson har skrivit tydligt om partiets inställning till klimatfrågan.

”Det finns tveklöst god vetenskap som tyder på att fortsatta utsläpp kommer att höja jordens medeltemperatur, men osäkerheterna är fortfarande betydande om hur mycket och hur det kommer att samverka med andra klimatpåverkande naturliga fenomen.” ... ”Framtiden är oviss, men de förhöjda halterna koldioxid har hittills varit en välsignelse för vår planet. Jorden har blivit grönare och skördarna större till följd av växternas större tillgång till koldioxid. Om ett par decennier så tror jag att vi ser tillbaka på dagens katastroflarm med häpnad.”
(Fransson 2016)

Uttalandet stöds av miljöpolitiska talespersonen Kinnunen. ”Den vetenskapliga debatten är levande och vi strävar efter en politik som gör nytta oavsett vilken sida som får rätt”
(Kinnunen 2016 b). ”Det går inte med någon slags tvärsäkerhet att säga idag på vilket sätt

ökade halter av koldioxid påverkar klimatet”. ”Sverige är förtjänta av en realistisk och effektiv klimatpolitik”. (Kinnunen 2016 a) ”Det finns anledning att ha ett öppet sinne när det kommer till synen på effekterna av ökad förekomst av växthusgaser i vår atmosfär” ”Människan har påverkat temperaturökningen sedan 1900-talets början. Sen är frågan hur mycket” (Alskog 2015).

Dansk Folkeparti

Arbetsprogrammet från 2009 har den tydligaste formuleringen.

”Selv om årsagerne hertil ikke synes entydigt fastlagte, tyder meget på, at menneskets aktiviteter på jorden bidrager til den globale opvarmning, og set i et internationalt perspektiv er en imødegåelse af klodets opvarmning således et anliggende for alle jordens nationer.” (Dansk Folkeparti 2009)

Klimatpolitiske talespersonen Dencker skriver att ”men vi skal også have en realistisk holdning til den globale opvarmning” (Lövenbalk Hansen 2015) vilket liknar de andra partiernas uttalanden. Dansk Folkeblad låter en klimatskeptisk forskare komma till tals. ”Det virkelige oproblem for FN’s klimapanel er at forklare, hvorfor termometret ikke har rokket sig de seneste 15-20 år”. ”Der er flere, der dør af kulde end av varme” (Dansk Folkeblad 2015). Några nyare uttalanden kan jag inte hitta.

Fremskrittspartiet

2014 uttalade miljöpolitiske talespersonen Fredriksen att ”Påvirkningen fra Golfstrømmen har mye større effekt på klimaet enn menneskeskapt utslipp.” (Nygård 2014). Sedan dess har partiet svängt till att tydligt erkänna människans effekter och partiledare Jensen skriver att partiet vill minska koldioxidutsläppen.

”Vårt program er mer kritisk til disse spørsmålene enn andre partier er, men vi anerkjenner at klimaendringene også er menneskeskapt. Men vi peker også på at det er en del av naturlige variasjoner. Likevel peker vi på at det er fornuftig å kutte CO2-utslippene, sier Siv Jensen.” (EnerWE 2016)

Energiminister Söviksnes skriver att ”det er noen naturlige svingninger i klimaendringene men det er også menneskelig aktivitet som påvirker klimatet” (Löland 2016).

Partiets handlingsprogram 2017–2021 är den text jag hittat med mest skeptisk syn på klimatfrågan.

”Problemstillingen som politikere og forskere fra FN:s klimapanel retter oppmerksomheten mot, kan være alvorlig. Advarslene gir grunnlag for varsomhet. Samtidig kan det være uheldig og uriktig å koble enhver flom, hete- eller kuldebølge, storm og andre værformer til påstanden om menneskeskapte klimaendringer.” (Fremskrittspartiet 2017)

Sammanställning av resultatene

Jag klassar in partierna och uttalandena ovan i de tre klasserna jag hämtat från Lockwood. Samtliga texter som uttalandena kommer ifrån är redovisade i appendix 1. Av tabell tre framgår det att SD och DF är inverkan-skeptiker medan FrP kan ses både som inverkan-skeptiker och attribut-skeptiker.

Tabell 3 Vilken typ av klimatskeptiker är partierna?

Partier	SD	DF	FrP
Trend			
Attribut			X
Inverkan	X	X	X

SD skriver att utsläppen av koldioxid måste minska och att mänskliga aktiviteter påverkar klimatet. Men de skriver också att de är osäkra på vad som är naturliga variationer och vad som är människans bidrag och vad klimatförändringarna kommer att innebära. Eftersom de erkänner en mänsklig påverkan men är misstänksamma mot effekternas inverkan anser jag dem vara inverkan-skeptiker enligt Lockwoods definition i tabell tre.

DF är svåra att klassa in då det inte finns så mycket material att analysera. De skriver att människan kan vara orsak till global uppvärmning, men de är kritiska till klimatpolitiken som är för dyr. Bara på några få ställen verkar de tvivla på klimatforskningen, som i arbetsprogrammet från 2009, och i artikeln med den klimatskeptiske forskaren 2015, men partiföreträdarna uttrycker sig inte särskilt tydligt sedan dess. De är därför inte lika uttalade klimatskeptiker som de andra två. De skriver att mycket tyder på att mänskliga aktiviteter bidrar till global uppvärmning, men arbetsprogrammet går att utläsa som att de är skeptiska till viss klimatforskning och politik, och jag väljer att klassa dem som inverkan-skeptiker i tabell tre.

FrP är också svåra att klassa in. Deras partiledare säger å ena sidan att de erkänner att människan påverkar klimatet. Å andra sidan skriver de i sitt handlingsprogram för år 2017–

2021 att de inte är säkra på att människan har skapat klimatförändringarna, och att det kan vara felaktigt att koppla sådana eventuella förändringar till extrema väderhändelser och skred. Därför sätter jag kryss i bägge rutor. Hade jag gått enbart på partiföreträdarnas uttalanden hade jag kryssat i att de var inverkan-skeptiker precis som de andra två i tabell tre.

4.2 Vilken ideologisk bakgrund har deras politiska uttalanden?

Samtliga texter som uttalandena kommer ifrån är redovisade i appendix 1. Jag koncentrerar mig på de uttalanden som tydligt går att koppla till partiets ideologi, uttalanden som kritiserar andra partier eller politiker, eller uttalanden som egentligen handlar om energiteknik även om klimatet nämns, sorteras bort. Jag redovisar inte samtliga citat från alla partier utan tar med de som är de bästa exemplen på uttalandena för att underlätta läsningen av texten.

Gemenis et. al (2012 s. 16) identifierade synen på teknologi som lösningen på miljöproblem som ett exempel på en trade-off mellan ekonomisk utveckling och miljöskydd. Den teknologi för energiförsörjning som redan finns är det samhällsekonomiskt relevant att bevara och utveckla. Jag har därför klassat in de uttalanden som ser positivt på satsning på teknik och forskning och som ser dem som en lösning på klimatfrågan under ekonomi.

Intresset för kärnkraft klassar jag som viljan att satsa på teknik hos SD. ”Den enskilt viktigaste åtgärden för att hålla nere Sveriges beroende av fossil energi är att bevara och utveckla kärnkraften.” (Kinnunen 2016 b). Synen på teknisk utveckling i samhället likaså. ”Det är positivt att transportsektorn gradvis reducerar sitt beroende av fossila bränslen” (Klaberg, Ståhl & Fransson 2015). Satsning på lågutsläppsteknologi och forskning återfinns vi hos FrP. ”Vi må bruke energien mer effektivt, og vi må utvikle lavutslippsteknologi som fangst og lagring av CO₂.” (Söviksnes 2017) DF vill satsa på energibesparing. ”Hertil kommer også, at energibesparelser, som vi i Dansk Folkeparti gerne vil have sat større fokus på, gerne skulle gøre behovet for ny og større produktionskapacitet mindre” (Dencker 2016).

De uttalanden som handlar om skatter, subventioner och att klimatåtgärder kostar har jag också klassat in under synen på ekonomi.

Klimatsatsningar beskriver SD som slöseri. ”Sverigedemokraterna motsätter sig miljardrullning till ingen nytta och står upp för en kostnadseffektiv klimatpolitik” (Kinnunen 2017). Skatterna ska sänkas på kärnkraft. ”Bland annat borttagandet av de ensidiga

straffbeskattningarna av kärnkraft och vattenkraft” (Bäckström Johansson 2017)

Marknadskrafterna ses positivt och kommer att skynda på utvecklingen. ”Det är först när det finns konkurrenskraftiga alternativ till fossila bränslen som utsläppen av växthusgaser kan komma att minska” (Kinnunen 2015) Även statliga bidrag ska minskas. ”Anslagen för klimatinvesteringar minskas, men också anslagen för klimatanpassning.” (Alskog 2015). FrP ser minskade avgifter som ett effektivt verktyg. ”Det aller mest effektive tiltaket har vært H/FrP-regjeringens avgiftslettelse på nye miljøvennlige biler” (Baklien 2017). Tillväxten globalt måste fortsätta, och klimatpolitiken behöver acceptera ökade behov av energi och transporter. ”En realistisk klimapolitikk må erkjenne at velstandsveksten globalt vil fortsette, noe som innebærer både økt energiforbruk og økt transportbehov” (Fremskrittspartiet 2017 b). Även hos FrP ska skatterna minskas. ”Fremskrittspartiet er kritisk til å bruke klimapolitikken til å øke skatter” (Fremskrittspartiet 2017 b). Vardagen ska inte göras krånglig för folket enligt FrP. ”Man skal ha respekt for skattebetalernes penger og innbyggernes ønske om forutsigbarhet og fleksibilitet i hverdagen” (Fremskrittspartiet 2017 b). DF tycker att klimatpolitiken hämmar ekonomin. ”regeringens klimapolitik hæmmer den danske økonomi” (Nørgaard Andersen 2015). Klimatpolitiken är dyr och överambitiös. ”Mikkel Dencker, lægger afstand til regeringens nye klimalov, som både er dyr og överambitiös” (Dansk Folkeblad 2014) Satsningen på förnybar el ska minska. ”DFs ordfører slår fast at der bliver skruet ned for den vedvarende energi, hvis partiet kommer i regering” (Danmarks Radio 2015). Det har jag tolkat som att subventionerna ska minskas.

Synen på att forskningen inte är objektiv och kan ha fel, och på att global uppvärmning inte självklart är kopplat till mänskliga aktiviteter, samt synen på klimatpolitik som symbolåtgärder utan effekt, klassar jag som skeptiska till forskning och vetenskap, och anti-elitistiska, vilket faller in under populism enligt Lockwood (2017) och Huber (2017). Här har jag också klassat in citaten som nämns under frågeställning 1, där jag redovisar vilken typ av klimatskeptiker partierna är.

SD är inte oroliga över klimatet. ”Sverigedemokraterna deltar inte i en tävling om vem som är mest oroad över klimatförändringarna” (Kinnunen 2017). Klimatpolitiken är symbolisk. ”Att Sverige då ska ta på sig kostsamma, ytterligare utsläppsminskningar för att våra politiker ska kunna glänsa på internationella möten, tycker inte vi är acceptabelt” (Ottander 2016). Forskningen verkar ha haft fel. ”Temperaturkurvan har inte alls ökat så abrupt som man befارade” (Kinnunen 2015). FrP anser att forskningen ska baseras på realism och inte på tro.

”... men då trenger vi langt mer forskning, og en forskning som er basert på realisme og ikke på ønskepolitikk eller tro” (Tjernshaugen 2015) Politiken ska inte vara symbolisk. ”... legger vekt på tiltak som vil ha generellt god miljøeffekt, fremfor dyre symboltiltak”

(Fremskrittspartiet 2017 a) Önskan om mer forskning på naturliga klimatprocesser tolkar jag som att de vill se klimatpåverkan med öppet sinne. ”Det forskes for lite på naturlige klimaprocesser” (Fremskrittspartiet 2017 b). Även DF efterlyser mer realism i klimatpolitiken, och att grön omställning ska sakta ner. ”Vi skal have en miljø- og energipolitik som er kendetegnet ved grøn realisme. Det vil sige, at den grønne omstilling ikke må gå hurtigere, end vi kan følge med.” (Globalnyt 2015).

Synen på att internationella avtal är viktiga för att samma regler ska gälla för alla, och att rätt ska vara rätt, klassar jag också som populistiska med stöd av Gemenis et. al (2012).

SD vill följa sina åtaganden. ”Sverigedemokraterna står för en politik där Sverige lever upp till sina åtaganden vad gäller utsläpp av växthusgaser.” (Kinnunen 2016 a) Så även DF. ”... men vi skal tage vores del af ansvaret.” (Globalnyt 2015) FrP efterlyser jämlika ramvillkor som gäller alla. ”Vi ønsker klimaavtaler som er globalt forankret, slik at de ikke fører till ulike rammebetingelser” (Fremskrittspartiet 2017 b) Uttalanden som är skeptiska till forskning och till symbolpolitik klassar jag också som populistiska. ”Vi fornemmer derimod, at regeringen er ude i et ideologisk korstog, hvor det handler om at pudse glorien og prale over for andre lande med, ad Danmark nedbringer CO2-udslippet hurtigere end andre” (Nørgaard Andersen 2015).

Att landet inte ska missgynnas eller behöva offra något för klimatpolitiken klassar jag som nationalistiskt, här ser de till det egna landets bästa i första hand och politiserar en vetenskaplig fråga enligt Forchtner och Kölvraa (2015).

SD ser landets utsläpp som försumbara. ”Givet att vi står för runt en tusendel av världens utsläpp av växthusgaser är ensidiga åtgärder från Sveriges sida tämligen meningslösa” (Kinnunen 2017 a). Våra resurser används bäst av oss själva. ”En minskad brytning i Sverige leder istället till behov av att importera, vilket troligen globalt sett skulle öka klimatutsläppen” (Bäckström Johansson & Kinnunen 2015). Att vara föregångare gynnar andra, inte egna landet. ”Dansk Fokeparti mener ikke, at Danmark skal være foregangsland på klimaområdet” (Globalnyt 2015). Även DF ser utsläppen som försumbara. ”Danmarks CO2-udledning udgør så lille en del af den globale, at det ikke gør fra eller til” (Dansk Radio 2015). Naturresurserna

ska komma till nytta för landet. ”Vi skal blive ved med att nyttiggøre vores naturressourcer, til gavn for fremtidige generationer” (Globalnyt 2015). Sträng klimatpolitik missgynnar de egna företagen. ”Norge må unngå særnorske, strenge klimagasstiltak som fører til at næringsaktivitet og arbeidsplasser flyttes til andre land” (Fremskrittspartiet 2017 b).

Uttalanden om försiktighetsprincipen som grund för klimatpolitiken och uttalanden som är positiva till internationella avtal är svåra att klassa in och får inga kryss i tabell fyra.

”Men i en anda av försiktighet förhåller vi oss till att våra utsläpp bör minska” (Kinnunen 2017 a). SD och FrP är positiva till försiktighetsprincipen. ”Derfor er det viktig å legge et före-var-prinsipp til grunn for klimatpolitikken” (Fremskrittspartiet 2017 b). FrP vill jobba med internationella avtal. ”Internasjonale klimautfordringer må løses gjennom internasjonale avtaler” (Fremskrittspartiet 2017 b; 2017 c).

Sammanställning av resultaten

I tabell fyra ser vi alla uttalanden om klimatfrågan och klimatpolitik i mina texter.

Uttalandena är översatta till svenska av mig och ibland något omskrivet för att två likartade uttalanden ska kunna slås ihop för en tydligare redovisning. Antal gånger uttalandet förekom i texterna är också redovisat för att vi ska kunna se vilka av uttalandena som är de centrala för partiernas klimatpolitik.

I tabell fyra ser vi att partierna har många uttalanden gemensamt och många formuleringar känns igen. De uttalanden som inte får några kryss markeras med grått.

Tabell 4. Uttalandenas ideologiska bakgrund

Nr	Uttalanden SD	Antal ggr	Nationalism	Populism	Ekonomi
1	Satsa på ny teknik/forskning för att minska climateffekter	6			x
2	Effekterna av mänsklig klimatpåverkan är osäker	5		x	
3	Effekterna av ökad förekomst av klimatgaser i vår atmosfär ska ses med öppet sinne	5		x	
4	Minskade utsläpp i Sverige spelar ingen roll ur ett internationellt perspektiv	5	x		
5	Om vi inte använder oljan/resursen så gör någon annan det	4	x		
6	Satsa på kärnkraft som är klimatneutral	4			x
7	Kostnader för klimatåtgärder skadar företag och landsbygden	4			x

8	"Den dominerande vetenskapen" kan ha fel	4		x	
9	Sverige ska inte vara föregångare	4	x		
10	Mindre skatter och subventioner	4			x
11	Sverige ska leva upp till sina internationella åtaganden	3		x	
12	Inga politiska symbolåtgärder, politiken måste ha verklig effekt	3		x	
13	Försiktighetsprincipen råder och utsläppen ska minska	3			
14	Långväga livsmedelstransporter är en klimatbov	2	x		
15	Alternativa energiformer måste bli billigare	2			x
16	Växande skogar ska ses som koldioxidsänka	2	x		
17	Minskade anslag till klimatforskning	2			x
18	Mindre andel förnybar el	1			x
19	Transportsektorn bör minska beroendet av fossila bränslen	1			x
	Uttalanden DF				
1	Klimatpolitiken gör energin för dyr	3			x
2	Danmarks utsläppsminskningar är försvinnande små jämfört med andra	3	x		
3	Den gröna omställningen ska gå långsammare	3		x	
4	Vi ska inte vara föregångare	3		x	
5	Minska satsningar på förnybar energi	3			x
6	Fler klimatåtgärder skadar ekonomin	3			x
7	Alla länder ska ingå i den globala klimatpolitiken, inga undantag	2		x	
8	Användning av fossila bränslen ska inte förbjudas	2	x		
9	Vi ska ha en realistisk hållning till global uppvärmning	2		x	
10	Öka energieffektiviseringen	2			x
11	Forskningen kan ha fel	1		x	
12	Om kol är billigt ska det inte fasas ut	1			x
13	Satsa på forskning och teknik	1			x
14	Minska skatter och subventioner	1			x
15	Vi ska ta vår del av ansvaret	1		x	
	Uttalanden FrP				
1	Partiet har en nyanserad syn på mänsklig klimatpåverkan	5		x	
2	Försiktighetsprincipen ska råda och utsläppen ska minska	5			

3	Klimatförändringar är en del av naturliga variationer	4		x	
4	Satsa på forskning	4			x
5	Internationella avtal är ett bra verktyg	3			
6	Inga ytterligare krav på industrin	2			x
7	En miljövänlig bilpark minskar klimatpåverkan	2			x
8	En god klimatpolitik ska inte fördyra och försvåra vardagen för folk	2			x
9	Industrins konkurrenskraft får inte hotas	2	x		
10	Inga fler avgifter för oljeindustrin	2	x		
11	Tillväxten ska fortsätta globalt	1			x
12	Åtgärderna ska gälla alla länder	1		x	
13	Inga nya skatter pga klimatåtgärder	1			x
14	Skogen ska kunna ses som en koldioxidsänka	1	x		
15	Inga symboliska åtgärder	1		x	
16	Satsa på energieffektivisering	1			x
17	Öka tillgången på förnybar energi i landet	1	x		
			11	15	22

Tre av uttalandena gick inte att klassa in enligt en av mina tre ideologiska ingångar i tabellen. Två av dem är likadana, att försiktighetsprincipen ska råda och utsläppen ska minska som både SD och FrP använder. Det tredje uttalandet är att internationella avtal är bra verktyg att arbeta med klimatfrågan med som FrP skrev.

Antalet kryss i tabellen visar på att det är synen på ekonomi som är den ideologiska aspekt som flest uttalanden passar in under, följt av populism med nationalism på sista plats.

De uttalanden som enbart ett parti lyfte var några stycken. SD är positiva till kärnkraft, de ser långväga transporter som en klimatbov, och att transportsektorn bör minska sitt beroende av fossila bränslen. DF vill fortsätta att använda kol och fossila bränslen. Norge vill jobba med överstatliga avtal, vill att tillväxten globalt ska fortsätta, vill ha en miljövänlig bilpark och oljeindustri.

För att kunna analysera om det finns en gemensam skandinavisk klimatpolitik har jag sammanfattat de tio mest centrala uttalandena i tabell fem. Jag har plockat ut de uttalanden som förekommit flest gånger totalt och som förekommer minst hos två av partierna.

Uttalandena har skrivits om något för att kunna slås ihop mellan partierna. Jag har skrivit efter

varje sammanslagna uttalande vilka uttalanden det gäller genom att ange parti och nummer, så att vi kan kontrollera att de avser samma ideologiska aspekt.

Tabell fem. De tio centrala klimatpolitiska uttalandena för alla tre partier

	Sammanslagna uttalanden	Nationalism	Populism	Ekonomi
1	Satsa på ny teknik och forskning för att minska klimateffekter (SD 1, 6, 15, 19. DF 10, 12, 13. FrP 4, 7, 16.)			x
2	Landets utsläpp är försvinnande små och vi kan lika gärna låta bli att minska ytterligare (SD 4, DF 2)	x		
3	Det är osäkert om människan orsakat global uppvärmning (SD 2, FrP 1)		x	
4	Klimatförändringarna kan vara orsakade av naturliga variationer (SD 3, DF 9, FrP 3)		x	
5	Inget missgynnande. Om vi inte använder oljan/resursen får ingen annan heller göra det (SD 5, DF 8, FrP 9, 10)		x	
6	Kostnaden för klimatpolitik påverkar ekonomin och folket negativt (SD 7, DF 1, 6. FrP 8)			x
7	Inga koldioxidskatter eller subventioner på förnybart (SD 10, 18 DF 5, 14. FrP 6, 13.)			x
8	Vi ska inte vara bäst i klassen, eller gå för fort fram (SD 9 DF 4)	x		
9	Forskningen kan ha fel om klimatet och global uppvärmning (SD 8, DF 11)		x	
10	Försiktighetsprincipen ska råda och utsläppen ska minska (SD 13, FrP 2)			

Här har jag använt samma principer för klassningen och redovisningen som till tabell fyra.

Här ser vi en delvis annan bild. Ekonomi har fått tre kryss och populism har fått fyra.

Populism verkar vara grund för fler centrala uttalanden än ekonomi. Nationalism är

fortfarande på sista plats. Ett uttalande gick som tidigare inte att klassa in, det att

försiktighetsprincipen säger att utsläppen ska ner.

5. Analys

Här analyserar jag mitt material från resultatdelen och besvarar mina två frågeställningar som jag hämtar från metoddelen, kapitel 3.2.

1. Vilken typ av klimatskeptiker är partierna enligt Lockwoods tre klasser?

Alla tre partier är som väntat skeptiska till klimatforskning och klimatpolitik. De tillhör alla tre klassen inverkan-skeptiker, och erkänner att det finns en mänsklig påverkan på klimatet

men anser att effekterna av den är små. FrP skulle också kunna ses som attribut-skeptiker. DF har färre uttalanden än de andra två och verkar ägna klimatpolitik minst uppmärksamhet.

FrP har det starkast skeptiska uttalandet. FrP är uttalat positiva till internationella avtal och samarbeten, och eftersom klimatfrågan är internationell till sin natur är det förvånande att de är så tydligt skeptiska. Intressant är också att partiet ses som mindre nationalistiska än de andra två, det kan förklara varför de ser positivt på internationella samarbeten. Jag går tillbaka till det jag beskrivit om länderna i teoridelen. Norge är beroende av petroleumindustri som hotas med tuffare villkor av internationella avtal om minskning av fossila bränslen. Danmark har en stark tradition av förnybara energislag och är redan föregångare i klimatpolitiken. De har mycket mindre att förlora ekonomiskt än Norge på klimatpolitiska åtgärder. Det tyder på att samhällsekonomi är den viktigaste förklaringen till partiernas klimatskepticism.

2. Vika är de ideologiska grunderna till att partierna är klimatskeptiker?

Ur tabell fyra kan vi se att nästan alla uttalanden från de tre partierna går att klassa in i en av de tre ideologiska ingångarna och att de tre ideologiska ingångarna nationalism, populism och synen på samhällsekonomi är de som ligger bakom högerpopulistisk klimatpolitik. Partiernas uttalanden är ganska lika, och det är inte svårt att sammanställa de centrala argumenten i tabell fem. De två uttalandena som jag inte kunde klassa in är det FrP skriver som är positivt till internationella avtal, och det FrP och SD skriver, att försiktighetsprincipen ska råda och att utsläppen av klimatgaser ska minska. Uttalandena är också de två som är mest positiva till klimatforskningen och går emot att partierna ska ha en negativ syn på miljöpolitik. Synen på samhällsekonomi verkar vara den viktigaste ideologiska ingången om vi räknar antalet kryss i tabell fyra, och stöder Gemenis et. al (2012) som hittade en stark koppling mellan högerpopulistisk miljöpolitik och synen att ekonomi går före i en trade-off. Muddes (2007) syn att samhällsekonomi inte är viktigt för högerpopulister stämmer alltså sämre när det gäller klimatfrågan.

Om vi tittar på tabell fem där jag samlat de tio mest centrala uttalandena blir bilden delvis annorlunda. Där verkar populism vara mer centralt än synen på ekonomi. Det kan ha att göra med antalet uttalanden, fler rör ekonomiska frågor. De populistiska uttalandena verkar vara mer likartade mellan partierna och formuleras på samma sätt, argumenten är färre men här verkar de vara mer överens. De ekonomiska uttalandena handlar oftare om mer specifika och nationella frågor. De populistiska uttalandena verkar vara en viktigare förklaring än ekonomi

till det länderna ser gemensamt på. Lockwood anser att det är populism som är den viktigaste förklaringen till klimatskepticismen. De populistiska argumenten bedömde jag som de mest centrala för de skandinaviska högerpopulisterna, och det är också kring dessa uttalanden som de verkar vara mest överens och uttrycka sig mest lika. Om vi utgår ifrån min tabell fem där de centrala uttalandena listas är jag benägen att hålla med honom.

Lockwood (2017) hävdar också att högerpopulister ofta uttrycker klimatskepticism och en fientlighet mot klimatpolitiska åtgärder som subventioner på förnybar energi. Det kan jag också se i mina resultat. Uttalanden som att det ska vara lika för alla är exempel på det. De lyfter alla tre att det är ingen idé att göra något om inte Kina och Indien gör lika mycket, och om inte vi använder upp kolet kommer någon annan att göra det, så utsläppen blir ändå lika om vi avstår. Men FrP skriver att petroleumindustrin ska undantas regler, så samma gäller tydligen inte för alla om det handlar om den norska ekonomin. Mina resultat visar att den populistiska aspekten kan förklara den fientliga synen på utsläppsrätter och subventioner, tillsammans med en samhällsekonomisk syn på att skatter ska minska.

Gemenis et. al. konstaterade att synen på samhällsekonomi är en viktigare faktor än vad vi räknat med för att förklara en negativ syn på miljöpolitik och klimatfrågan. Jag hittar fler politiska uttalanden till stöd för att det är ekonomi som är den viktigaste aspekten, men den verkar vara något mindre central och likartad mellan de tre partierna. Synen på samhällsekonomi yttrar sig oftare i nationella specifika frågor. Mudde anser inte att ekonomi är viktigt, något Gemenis et al. däremot sett som en kärnfråga för högerpopulistisk miljöpolitik. Jag anser inte att det Mudde och det Gemenis et al. hittat är oförenligt. När det gäller klimatfrågan är ekonomin viktig, så det spelar mindre roll för min undersökning om ekonomin är lika viktig i andra perspektiv.

Forchtner och Kölvraa ansåg att det är nationalism som kan förklara klimatskepticismen. Det stämmer till viss del. Länderna vill inte missgynnas och vill inte behöva offra något eller gå först. Men min undersökning visar att för mina tre skandinaviska högerpopulistiska partier är det främst synen på ekonomi och populism som förklarar klimatskepticismen men nationalism i sista hand.

Partierna skriver inte så många texter om klimatfrågan och när det gäller DF kan det diskuteras om antalet texter var för litet för en bra analys av vilken klass av skeptiker de är.

Jag fick också gå längre tillbaka i tiden än den tidsram jag bestämt mig för. DF's arbetsprogram är från 2009 men gäller fortfarande vad jag kan se. Det innehåller skrivningar om klimat som jag har svårt att belägga i deras övriga texter. Den politik som förs skiljer sig alltså från av partiet beslutade dokument. Denna skillnad stöds även av Norges skillnad i syn på klimatfrågan mellan principprogrammet och intervjuer med partiföreträdare. Att enbart läsa partiprogram eller handlingsprogram för att undersöka högerpopulistiska partiers ideologi är alltså inte tillräckligt för att få en bra bild av partiets förda politik på klimatområdet och stöder det Mudde skrivit om att partiprogram redovisar politisk strategi och inte ideologi.

Jag ser en koppling mellan den nationella energistrategin och synen på klimatfrågan.

Danmark har stor andel förnybar energi och kan därför sägas jobba aktivt med klimatåtgärder redan. Norge är beroende av sin petroleumindustri, och har mycket att förlora på minskad användning av fossila bränslen. Sverige som har en utvecklad kärnkraftindustri och industri ser positivt på kärnkraft och teknologi som åtgärd för klimatfrågan. Den energistrategi som landet redan har är det rationellt att behålla. Här kan vi både läsa in synen på samhällsekonomi och nationalism.

Det hade varit möjligt att betrakta synen på samhällsekonomi och att gynna det egna landets ekonomi och industri som en del av en nationalistisk aspekt. Då hade jag kunnat slå ihop aspekterna nationalism och ekonomi i min undersökning. Men om vi går tillbaka till tabell fyra så är uttalandena som handlar om ekonomi och nationalism ganska olika och det hade varit svårt att slå ihop dem på ett enkelt sätt.

Synen på överstatliga samarbeten och avtal skiljer sig åt. FrP ser positivt på det, inte de andra två. FrP är också det parti som är minst nationalistiskt. Synen på överstatliga samarbeten är ofta negativ hos nationalister som vill ha självbestämmande. Att FrP är mindre nationalistiska är en förklaring till att synen på överstatlighet skiljer sig åt. Norge är inte med i EU till skillnad från de andra två. Synen på överstatlighet är positiv för det parti som står utanför EU men inte för de två som är med vilket är intressant, och hade varit spännande att utforska närmare.

5.1 Slutsats

SD, FrP och DF är klimatskeptiker av samma typ även om FrP också kan placeras i en mer skeptisk klass. Partiernas syn på klimatfrågan och klimatpolitik är liknande. Jag har identifierat tre viktiga ideologiska ingångar till att förklara de skandinaviska högerpopulistiska partiernas negativa syn på klimatpolitik. Till viss del går den att koppla till den nationalistiska synen att det egna landets bästa alltid går först, men nationalismen verkar inte vara den viktigaste aspekten. Synen på samhällsekonomi är vad som förklarar de flesta av deras klimatpolitiska uttalanden medan populism kan betraktas som mest centralt och viktigast för att förklara en gemensam skandinavisk klimatpolitik.

5.2 Alternativa upplägg och vidare forskning

En möjlig brist i mitt upplägg är att jag inte har med fler än tre ideologiska aspekter i min jämförelse. Men då forskningen på området är mager var det dessa tre aspekter jag fick fram inom ramen för denna uppsats. Det kan finnas fler förklaringar till klimatpolitiken än de tre aspekter jag identifierat. Enligt den definition av populism ja använt ingick det flera olika delar som anti-elitism, anti-intellektualism och socialkonservativa värderingar. Den anti-elitistiska delen av populism verkade dominera i klimatpolitiken men en djupare genomgång av populism hade kanske lett till fler ideologiska ingångar som hade varit relevanta att undersöka.

Skillnaden mellan uttalanden av högerpopulistiska partiföreträdare och vad som framgår av partiets egna texter, samt hur ett EU-medlemskap påverkat synen på överstatliga samarbeten hos klimatförnekare är två spännande frågor som mina resultat väckt som kan undersökas mer.

Jag valde att undersöka tre liknande länder. Vi kan konstatera att likheterna i politik också var stora. Men antalet länder är litet och resultaten skulle behöva undersökas i en större skala med fler länder, kanske samtliga europeiska högerpopulistiska partier, för att vi ska kunna tala om en gemensam högerpopulistisk klimatpolitik utanför mina tre skandinaviska länder. Det material jag analyserade var heller inte så stort som jag väntat mig. För att utöka underlaget och pröva mina resultat på nytt skulle en innehållsanalys av partiföreträdares uttalanden om klimatfrågan och klimatpolitik i parlamentariska debatter vara ett bra komplement.

Källor

- Barcena, I., Ibarra, P., Zubiaga, M. 1997. "The evolution of the relationship between ecologism and nationalism". Publicerad i "*The International Handbook of Environmental Sociology*" s. 300-315. Edited by Redcift, M., Woodgate, G. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.
- Bergmann., Eirikur. 2017 "Introduction: Nationalizing the North". In: *Nordic Nationalism and Right-Wing Populist Politics*. London: Palgrave Macmillan
- Bergström., Göran. Boréus., Kristina. 2012. *Textens mening och makt*. Upplaga 3:9. Lund: Studentlitteratur.
- Båtstrand, Sondre. 2015. "More Than Markets: A Comparative Study of Nine Conservative Parties on Climate Change." *Politics & Policy*. Vol 43, issue 4, s 538-561.
- Demker, Marie, 2012. "Scandinavian right-wing parties: diversity more than convergence?", in Mammone, A., Godin, E. & Jenkins, B. (eds), *Mapping the Extreme Right in Contemporary Europe: From Local to Transnational* (p. 239 – 53). Oxford: Routledge.
- Doyle, Timothy., McEachern Doug., MacGregor Sherilyn., 2016. *Environment and Politics*. Upplaga 4. Oxford: Routledge.
- Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik., Towns, Ann., Wängnerud, Lena., 2017. *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Upplaga 5. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Forchtner, B., Kölvraa, C., 2015. "The Nature of Nationalism – Populist Radical Right Parties on Countryside and Climate". *Nature and Culture* vol. 10, s 199-224.
- Gemenis, Kostas., Katsanidou, Alexia., Vasilopoulou, Sofia., 2012, *The politics of anti-environmentalism: positional issue framing by the European radical right*. Paper presented at the PSA Annual Conference, Belfast, 3-5 April 2012
- Hellström., Anders. 2016. *Trust us: reproducing the nation and the Scandinavian nationalist populist parties*. New York, Oxford: Berghahn.
- Hellström, Anders., Nilsson, T., 2010. "We Are the Good Guys." Ideological positioning of the nationalist party Sverigedemokraterna in contemporary Swedish politics. *Ethnicities* 10, 55–76.
- Hobsbawm, Eric. 1992. *Nations and Nationalism since 1780: Programme, Myth, Reality*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Huber, Robert. A., *The Role of Populist Attitudes in Explaining Climate Scepticism and Stances on Environmental Protection*. Paper presented at the ECPR General Conference, Universitetet i Oslo, Oslo, 6-9 september 2017.

Huber, Robert, A., Ruth Saskia, P., 2017. *Mind the Gap! Populism, Participation and Representation in Europe*. Swiss Political Science Review.

Jungar, Ann-Cathrine. 2017. "Partiet som kom in från kylan". Publicerad i *När skiftet äger rum – Vad händer när den politiska dagordningen ändras?* Stockholm: Tankesmedjan Tiden.

Jungar, Ann-Cathrine., Jupskås Ravik, Anders. 2014. Populist Radical Right Parties in the Nordic Region: A New and Distinct Party Family? *Scandinavian Political Studies*. Volym 37, issue 3, s. 215–238.

Lockwood, Matthew. 2017. *Right wing populism and climate change: Exploring the linkages*. Paper presented at the Political Studies Association Annual Conference, Glasgow, 10-12 April 2017. University of Exeter.
<https://www.psa.ac.uk/sites/default/files/conference/papers/2017/Right%20wing%20populism%20and%20climate%20change.pdf>

Mudde, Cas. 2000. *The ideology of the extreme right*. Manchester: Manchester University Press.

Mudde, Cas. 2007. *Populist Radical Right Parties in Europe*. New York: Cambridge University Press.

Mudde, Cas. 2013. Three decades of populist radical right parties in Western Europe: So what? *European Journal of Political Research*. Vol 52, issue 1, s 1-19.

Mudde, Cas., Kaltwasser, Rovira, C., 2017. *Populism: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.

Nordiska Ministerrådet. 2017. *Nordisk Statistik 2017*. <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1146907/FULLTEXT04.pdf>

Rydgren, Jens. 2012. *Class Politics and the Radical Right: Routledge studies in extremism and democracy 16*. (Routledge studies in extremism and democracy; 1). Routledge.

Sörlin, Sverker. 1999. "The Articulation of Territory: Landscape and the Constitution of Regional and National Identity". *Norsk Geografisk Tidskrift* vol. 53 s. 474-502.

Wikipedia. Sökningar utförda i oktober 2017.

Sökord:

- Sannfinländarna <https://sv.wikipedia.org/wiki/Sannfinl%C3%A4ndarna>
- Sverigedemokraterna <https://sv.wikipedia.org/wiki/Sverigedemokraterna>
- Dansk Folkeparti https://sv.wikipedia.org/wiki/Dansk_Folkeparti
- Fremskrittspartiet <https://sv.wikipedia.org/wiki/Fremskrittspartiet>

Globalis. Sökningar utförda under januari 2018.

Sökord:

- Danmark <https://www.globalis.se/Laender/Danmark>
- Norge <https://www.globalis.se/Laender/Norge>
- Sverige <https://www.globalis.se/Laender/Sverige>

Appendix 1 Artiklar och hemsidor där mitt textmaterial från parterna hämtats

Sverigedemokraterna

1. Sverigedemokraterna. 2011. *Principprogram*. https://sd.se/wp-content/uploads/2013/08/principprogrammet2014_webb.pdf
2. Sverigedemokraterna. 2014. *Valmanifest*. <https://sd.se/wp-content/uploads/2014/08/Valmanifest.pdf>
3. Martin Kinnunen. 2017. Aftonbladet debatt. Parisavtalet är en papperstiger. *Aftonbladet*. 2017-06-09.
<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/JmVgm/parisavtalet-ar-en-papperstiger>
Hämtat 2017-12-01.
4. Tomas Brandberg, Martin Kinnunen, Mattias Bäckström Johansson. 2017. Sluta gynna importerade biodrivmedel. *Ny teknik*. 2017-04-11
<https://www.nyteknik.se/opinion/sluta-gynna-importerade-biodrivmedel-6840412#conversion-122831618> Hämtat 2017-12-01.
5. Josef Fransson, Mattias Bäckström Johansson. 2017. Öka stödet till forskning om kärnkraft. *Ny Teknik*. 2017-01-30.
<https://www.nyteknik.se/opinion/oka-stodet-till-forskning-om-karnkraft-6821362>. Hämtat 2017-12-02.
6. Martin Kinnunen. 2017. Aftonbladet Debatt. SD's klimatpolitik är kostnadseffektiv. *Aftonbladet*. 2017-01-24.
<https://www.aftonbladet.se/a/zKa4K> Hämtat 2017-12-01.
7. Mattias Bäckström Johansson. 2017 b.. Dagens Samhälle Debatt. SD: Felaktiga anklagelser mot vår energipolitik. *Dagens Samhälle*. 2017-01-12
<https://www.dagensamhalle.se/debatt/sd-felaktiga-anklagelser-mot-var-energipolitik-30819> Hämtat 2017-12-02.
8. Mattias Bäckström Johansson. 2017 a. Dagens Samhälle Debatt. SD: Vi står inte bakom energikommissionen. *Dagens Samhälle*. 2017-01-09.
<https://www.dagensamhalle.se/debatt/sd-vi-star-inte-bakom-energikommissionen-30687> Hämtat 2017-12-03.

9. Martin Kinnunen. 2016 b. Dagens Nyheter Debatt. Viktigt behålla och utveckla kärnkraften. *Dagens Nyheter*. 2016-11-17.
<https://www.dn.se/debatt/repliker/viktigt-behalla-och-utveckla-karnkraften/>
Hämtat 2017-12-01.
10. Martin Kinnunen. 2016 a. Altinget Debatt. SD: Svensk klimatpolitik blir dyrare och ineffektivare. *Altinget*. 2016-06-23.
<http://www.altinget.se/miljo/artikel/sd-svensk-klimatpolitik-blir-dyrare-och-ineffektivare> Hämtat 2017-12-03.
11. Andes Forsberg. 2016. Det finns ett parti med en realistisk miljöpolitik. *Samtiden*. 2016-03-11. <https://samtiden.nu/2016/03/det-finns-ett-parti-med-realistisk-miljopolitik/> Hämtat 2017-12-01.
12. Malin Ottander. 2016. Tre riksdagspartier ser problem med mjölk. *Sveriges Television*. 2016-02-22. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/tre-riksdagspartier-ser-miljoproblem-med-mjolk> Hämtat 2017-12-02.
13. Josef Fransson. 2016.. sd.se. *Klimadebatten är inte över*. 2016-01-04
<https://sd.se/klimatdebatten-ar-inte-over/> Hämtat 2017-12-01.
14. Göran Berglund. 2017. SD sparar på naturskydd och ger till lantbruket. *Lantbrukets Affärstidning*. Ej daterat. <http://www.atl.nu/lantbruk/sd-sparar-pa-naturskydd-och-ger-till-lantbruket/> Hämtat 2017-12-01.
15. Martin Bäckström Johansson, Martin Kinnunen. 2015. Svar från SD om Ojnareskogen. *Västerviks-Tidningen*. 2015-08-26.
<http://www.vt.se/asikter/debatt/svar-fran-sd-om-ojnareskogen-8434360.aspx> Hämtat 2017-12-01.
16. Johanna Alskog 2015.. Alla andra är alarmister. *Altinget*. 2015-10-05
<http://www.altinget.se/miljo/artikel/sd-alla-andra-ar-alarmister> Hämtad 2017-12-01.
17. Martin Kinnunen. 2015. Kinnunen om COP21. *Sveriges Television*. 2015-11-30. <https://www.svt.se/opinion/kinnunen-om-cop21> Hämtat 2017-12-03.
18. Per Klaberg, Jimmy Ståhl, Josef Fransson. 2015. Dagens Industri Debatt. MP's mål om bilar orealistiskt. *Dagens Industri*. 2015-06-12.
<https://www.di.se/artiklar/2015/6/12/debatt-mps-mal-om-bilar-orealistiskt/>
Hämtat 2017-12-02.

19. Josef Fransson, Martin Bäckström Johansson. 2014. Dagen Industri Debatt. Så ser vi i SD på energipolitiken. *Dagens Industri*. 2014-10-17. <https://www.di.se/artiklar/2014/10/17/debatt-sa-ser-vi-i-sd-pa-energipolitiken/> Hämtad 2017-12-01.
20. Martin Kinnunen. 2016 c. Nyheter Idag Debatt. Utsläppsminskningarna i Sverige spelar inte någon roll ur ett globalt perspektiv. *Nyheter Idag*. 2016-05-28. <https://nyheteridag.se/utslappsminskningarna-i-sverige-spelar-inte-nagon-roll-ur-ett-globalt-perspektiv/> Hämtat 2017-12-01.

Dansk Folkeparti

1. Jesper Løvenbalk Hansen. 2015.. Blaa blok splittet groen omstilling. *Information*. 29 maj 2015 Hämtat 2017-12-15. <https://www.information.dk/indland/2015/05/blaa-blok-splittet-groen-omstilling>
2. Dansk Folkeparti. 2009. *Arbejdsprogram*. <http://danskfolkeparti.dk/linux6.curanetserver.dk/arbejdsprogram/miljoepolitik/> Hämtat 2017-12-29.
3. Mikkel Dencker. 2016.. DF: Atomkraft, hvorfor egentlig? *Altinget*. 2016-06-01 <https://www.alinget.dk/energi/artikel/df-atomkraft-hvorfor-egentlig> Hämtat 2017-12-10.
4. Thomas Nørgaard Andersen. 2015. DF vi hellre have billige energipriser end lavt CO2-udslip. *Berlingske Tidende*. 2015-14-18. <https://www.bt.dk/politik/df-vi-hellere-have-billige-energipriser-end-lavt-co2-udslip> Hämtat 2017-12-20.
5. Kasper Elton Jensen. 2017. DF efterlyser energibesparelser i regeringens energipolitik. *Energiforum Danmark*. 2017-02-03. <https://www.energiforumdanmark.dk/nyt/2017/df-efterlyser-energibesparelser-i-regeringens-energipolitik/> Hämtat 2017-12-27.
6. Danmarks Radio. 2015. DF: *Ja, vi vill bremse den groenne omstilling efter valg*. 2015-04-18. <https://www.dr.dk/nyheder/politik/df-ja-vi-vil-bremse-den-groenne-omstilling-efter-valg> Hämtat 2017-12-20.
7. Henrik Hindby Koszyczarek. 2015. DF og LAS klimapolitikk strider imod ny klimaambefalling. *Globalen*. 2015-06-22. <http://www.globalen.dk/single->

[post/2015/06/22/DF-og-LAs-klimapolitik-strider-imod-ny-klimaanbefaling](https://www.information.dk/2015/06/22/DF-og-LAs-klimapolitik-strider-imod-ny-klimaanbefaling).

Hämtat 2017-12-27.

8. Information. 2015. *DF klar svinge sparekniven over miljøet*. 2015-09-01.
<https://www.information.dk/telegram/2015/09/df-klar-svinge-sparekniven-miljoet> Hämtat 2017-12-27.
9. Globalnyt. 2015. Partierne om udvikling og klima: Dansk Folkeparti. 92-
Grupoens nyhedsbrev juni 2015. 2015-06-17.
<https://globalnyt.dk/content/partierne-om-udvikling-og-klima-dansk-folkeparti>
10. Dansk Folkeblad. 2015. Nr 1. *Drop dommedagen*. Februari 2015.
https://danskfolkeparti.dk/wp-content/uploads/2017/04/DF-94045-DF-01-2015_01-40_web-1.pdf. Hämtat 2017-12-21.
11. Dansk Folkeblad. 2014. Nr 2. *Kristians ABC*. Maj 2014.
https://danskfolkeparti.dk/wp-content/uploads/2017/05/Folkebladet_2_2014.pdf
Hämtat 2017-12-21.
12. Dansk Folkeparti. 2014.. Pressmeddelande. *DF afviser dyr og overambitioes klimalov* 2014-02-06. <https://danskfolkeparti.dk/df-afviser-dyr-og-overambitioes-klimalov/> Hämtat 2017-12-22.

Fremskrittspartiet

1. Fremskrittspartiet. 2017 a. *Handlingsprogram 2017–2021*.
<https://files.acrobat.com/a/preview/93dccaade-fe5c-4383-a17b-37ce7aad79fd>
Hämtat 2017-12-21.
2. Fremskrittspartiet. 2017 b. *Prinsippprogram 2017–2021*.
<https://files.acrobat.com/a/preview/5122b056-9bdf-484e-a98f-e1ac3e964f5f>
Hämtat 2017-12-21.
3. Fremskrittspartiet. 2017 c. *FrP fra A til Å*. <https://www.frp.no/frp-fra-a-til-aa>
Hämtat 2017-12-10.
4. EnerWE. 2016. *Siv Jensen gir Carl I Hagen klar beskjed om klima*. Ej daterad.
<http://enerwe.no/miljo/siv-jensen-gir-carl-i-hagen-klar-beskjed-om-klima/>
Hämtat 2017-12-10.
5. Terje Söviksnes. 2017. Norge gjør allerede mye for å redusere klimautslippene. *Aftenbladet*. 2017-01-19.

- <https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/LRmW4/Norge-gjor-allerede-mye-for-a-redusere-klimautslippene> Hämtat 2017-12-10
6. Leif Rune Løland. 2016. Terje Söviksnes lover offensiv for både olje gass og klima. *NRK*. 2016-12-21. <https://www.nrk.no/hordaland/terje-soviknes-lover-offensiv-for-bade-olje-gass-og-klima-1.13286086> Hämtat 2017-12-12.
  7. Terje Söviksnes. 2017. ”Det er lov med flere tanker i hodet på en gang – alt er ikke sort/hvitt” *Energi og Klima*. 2017-07-25. <https://energiogklima.no/kommentar/det-er-lov-med-flere-tanker-i-hodet-pa-en-gang-alt-er-ikke-sorthvitt/> Hämtat 2017-12-23.
  8. Jens Möller. 2017. Oljesatsning i Norge försvaras. *Sveriges Radio*. 2017-05-07
  9. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6690882> Hämtat 2017-12-10.
  10. Trond Lepperød. 2015. Per Sandberg: FrP må fornye seg. *Nettavisen*. Ej daterad. <https://www.nettavisen.no/na24/per-sandberg-frp-ma-fornye-seg/3423215227.html> Hämtat 2017-12-10.
  11. Helge Carlsen, Eirik Tufteland Kroken. 2017. Siv Jensen gir miljøråd til Miljøpartiet De Grønne. *NRK*. 2017-10-05. <https://www.nrk.no/norge/siv-jensen-gir-miljorad-til-miljopartiet-de-gronne-1.12620516> Hämtat 2017-12-22.
  12. Oddvar Nygård. 2014. Klimaendringer er ikke menneskapt. *Nordlys*. 2014-02-04 <https://www.nordlys.no/nyheter/klimaendringer-er-ikke-menneskeskapt/s/1-79-7148910> Hämtad 2017-12-21.
  13. Karen Tjernshaugen. 2015. FrP-toppene er splittet om menneskapt klimaendringer. *Aftenposten*. 2015-04-29. <https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/Gm7l/Frp-toppene-er-splittet-om-menneskeskapt-klimaendringer> Hämtad 2017-12-10.
  14. Brage Baklien. 2017.. Miljøpolitikk som virker. *Regjeringen.no*. 2017-05-30 <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/miljopolitikk-som-virker/id2554821/> Hämtad 2017-12-21.
  15. Hans Andreas Limi. 2017. *Kutter avgiften på miljøvennlige motorsykler*. Fremskrittspartiet. 2017-05-11 <https://www.frp.no/aktuelt/2017/05/kutter-avgiften-pa-miljovennlige-motorsykler> Hämtad 2017-12-10.

Appendix 2 Lista över förkortningar

BNP: British National Party

DF: Dansk Folkeparti

FrP: Fremskrittspartiet (Norge)

SD: Sverigedemokraterna

SF: Sannfinländarna

UKIP: United Kingdom Independence Party